

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 16 listopada 2020 r.

DWST-WSST.356.2930.2020.UB

Sz. P.
Wojciech Giecko
Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin Warmińsko -
Mazurskich

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z przekazanym do Ministerstwa Edukacji Narodowej Stanowiskiem Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych z dnia 12 października 2020 r., w sprawie oczekiwanej reformy systemu finansowania i organizacji oświaty, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Zadania oświatowe związane z prowadzeniem przez jednostki samorządu terytorialnego szkół i placówek oświatowych finansowane są z dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Jednym z dochodów samorządów terytorialnych jest część oświatowa subwencji ogólnej (obok dotacji celowych z budżetu państwa i dochodów własnych).

W obowiązującym systemie prawnym nie ma przepisu, z którego wynikałoby, iż budżet państwa gwarantuje w ramach części oświatowej subwencji ogólnej, środki na pokrycie wszystkich wydatków na realizację zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego.

W ustawie budżetowej na rok 2020 część oświatowa subwencji ogólnej została określona w kwocie 49.836 mln złotych. W trakcie roku

budżetowego kwota ta uległa zwiększeniu o 50 mln zł, z przeznaczeniem na zwiększenie środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

Łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2020 wynosi 49.886 mln zł i jest to kwota wyższa w relacji do roku 2019 o 2.978 mln złotych (o 6,35%). W związku z powyższym, przywołana wielkość części oświatowej subwencji ogólnej (większa w skali roku o 6,35%) zapewniła środki na podwyżki wynagrodzeń nauczycieli – wypłacane od września 2020 roku o 6%.

Pragnę zauważyć, że według projektu ustawy budżetowej na rok 2020 z dnia 23 września 2019 r., kwota subwencji oświatowej na 2020 r. miała wynieść 49.736 mln zł. W trakcie prac parlamentarnych nad ustawą budżetową na rok 2020 – została ona dodatkowo zwiększona o 100 mln zł.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2021 przekazanej do Sejmu RP została zaplanowana kwota części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości 52.042 mln zł (wzrost w porównaniu do 2020 r. o 2.156 mln zł, tj. o 4,3 %).

Nakłady na oświatę z budżetu państwa systematycznie rosną. W latach 2015-2020 subwencja oświatowa wzrosła o ok. 9,5 mld zł, tj. o 23,6%.

Jak już wspomniano, subwencja oświatowa nie jest jedynym źródłem finansowania zadań oświatowych. Samorządom przyznano także inne źródła dochodów niż subwencje i dotacje z budżetu państwa, tj. m. in. udziały w PIT i CIT. Ponadto pragnę zauważyć, że sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego, według sprawozdań finansowych za lata poprzednie, przedstawiała się korzystnie.

Mimo obniżenia podatku PIT z 18% do 17% i zwolnieniu z PIT osób poniżej 26 roku życia, dochody zdecydowanej większości samorządów z PIT nie tylko nie spadły, ale nawet znacząco wzrosły (bardzo dobra w ubiegłym roku sytuacja na rynku pracy – wzrost płac i wzrost liczby zatrudnionych z nawiązką pokryły skutki zmian podatkowych).

Dochody własne JST w 2019 r. wyniosły 135,8 mld zł wzrost o 11,8 mld zł, tj. o 9,5%, w tym dochody z tytułu:

- PIT: 56,1 mld zł wzrost o 5,2 mld zł (50,9 mld zł w 2018 r.), tj. o 10,3%,
- CIT: 10,9 mld zł wzrost o 1,2 mld zł (9,7 mld zł w 2018 r.), tj. o 12,4%.

Obecnie samorzady nie mają do czynienia z drastycznym spadkiem dochodów. Łącznie dochody samorządów z tytułu udziałów w podatku

PIT i CIT oraz z subwencji ogólnej po 7 miesiącach 2020 r. – kształtują się powyżej poziomu analogicznego okresu w 2019 r. (102,6 %).

Zarówno Rząd RP jak i Ministerstwo Edukacji Narodowej, monitoruje sytuację na bieżąco i pozostaje w dialogu z samorządowcami. Naliczona subwencja oświatowa na szkoły i placówki oświatowe w roku 2020 wypłacana jest niezależnie od sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19. Subwencja oświatowa jest w tym trudnym okresie stanu epidemii stabilnym źródłem dochodów podtrzymującym płynność finansową samorządów.

Ponadto pragnę podkreślić, że mając na uwadze wystąpienia nieplanowanych wydatków w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, Rząd stopniowo wprowadza kolejne mechanizmy wspierające finansowo jednostki samorządu terytorialnego, m.in. Fundusz Inwestycji Samorządowych. Środki pozyskane w ramach tego Funduszu (łącznie w wysokości 12 mld złotych), wyodrębnionego z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, samorządy mogą wykorzystać na niezbędne inwestycje. Rząd podjął również decyzję o zwiększeniu Funduszu Dróg Samorządowych na rok 2020 o dodatkowe 3,8 mld złotych, co będzie miało korzystny wpływ sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego zmian w systemie finansowania oświaty, uprzejmie informuję, że potrzebę udoskonalenia modelu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dostrzegają wszystkie strony: zarówno samorządy, Ministerstwo Edukacji Narodowej jak i związki zawodowe nauczycieli. Prace w tym zakresie mają być prowadzone w ramach Zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty, którego działalność została wznowiona decyzją Ministra Edukacji Narodowej.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele strony rządowej, związków zawodowych zrzeszających nauczycieli oraz organizacji jednostek samorządu terytorialnego. W ramach prac Zespołu analizowane są m. in.: przepisy dotyczące pragmatyki zawodowej nauczycieli (pod kątem ich ewentualnej zmiany) rozwiązania systemowe w dziedzinie edukacji narodowej oraz strategia polityki oświatowej w zakresie praw i obowiązków pracowników oświaty, w szczególności w zakresie finansowania oświaty, wynagradzania nauczycieli, awansu zawodowego, czasu i warunków pracy nauczycieli (w trakcie epidemii prace zespołu zostały zawieszony).

Natomiast w nawiązaniu do postulatu zastąpienia subwencji oświatowej dotacją w pełni pokrywającą koszty wynagrodzeń nauczycieli, pragnę zwrócić Państwa uwagę, że obecnie jednostki samorządu terytorialnego mogą decydować: o wysokości i wzajemnych proporcjach różnych źródeł dochodów wykorzystywanych do finansowania zadań oświatowych, o podziale środków pomiędzy poszczególne szkoły i placówki, o poziomie zatrudnienia w poszczególnych szkołach, a także o tym, czy i w jakim zakresie wynagrodzenia zasadnicze nauczycieli powinny zostać podniesione powyżej obowiązującego minimum.

Zastąpienie obecnego finansowania wynagrodzeń nauczycieli dotacjami celowymi z budżetu państwa musiałoby wiązać się ze znacznym obciążeniem administracyjnym, zarówno po stronie organów prowadzących szkoły i placówki, jak i po stronie organów państwa. W takim systemie pojawia się kwestia nie tylko naliczania dotacji i związanych z tym formalności w postaci nałożenia kolejnych obowiązków administracyjnych, ale także kwestia rozliczania dotacji i kontrolowania wykorzystania dotacji, co wymagałoby dodatkowego, znacznego nakładu pracy, a więc wiązałoby się z rozbudowaniem aparatu biurokratycznego i dodatkowymi administracyjnymi nakładami finansowymi. Nie ulega wątpliwości, że środki z subwencji oświatowej powinny przede wszystkim umożliwić kształcenie uczniów, a nie zostać przeznaczone (nawet w pewnym stopniu) na funkcje administrowania systemem. Ponadto przekazywanie tak dużych środków samorządom w formie dotacji celowej nie byłoby zgodne z Europejską Kartą Samorządu Lokalnego, ratyfikowaną przez Polskę w 1994 r., która wskazuje, że spośród źródeł finansowania jednostek samorządu terytorialnego powinno ograniczać się dotacje celowe. Stosowanie dotacji zmniejsza, bowiem swobodę dysponowania środkami publicznymi – mogą one być wydane wyłącznie na określony cel oraz może to przyczynić się do ograniczenia efektywności realizowanych zadań.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej zakwalifikowania urlopu dla poratowania zdrowia dla nauczycieli, jako niezdolności do pracy i opłacanie go ze środków budżetu państwa (ZUS), uprzejmie informuję.

Urlop dla poratowania zdrowia jest uprawnieniem nauczycieli wynikającym z przepisu art. 73 ustawy – Karta Nauczyciela, stanowiącej pragmatykę zawodową nauczycieli. Należy stwierdzić, że urlop dla poratowania zdrowia jest odmianą urlopu pracowniczego, przyznanym nauczycielom obok pozostałych uprawnień urlopowych, który najbardziej w swej konstrukcji i celu zbliżony jest do urlopu wypoczynkowego. Cele urlopu wypoczynkowego i urlopu dla poratowania zdrowia są

w rzeczywistości zbieżne: regeneracja sił pracownika. Urlop ten nie jest równoznaczny ze zwolnieniem lekarskim od wykonywania pracy i mimo, że nie jest urlopem wypoczynkowym pozostaje jednak urlopem. Na temat charakteru prawnego urlopu dla poratowania zdrowia wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 14 lutego 2012 r. sygn. akt. III PZP 1. Oprócz nauczycieli, prawo do urlopu dla poratowania zdrowia mają np. nauczyciele akademicki.

Jednym z głównych zamierzeń Ministerstwa Edukacji Narodowej jest zwiększenie dostępności wysokiej, jakości edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3. roku życia do rozpoczęcia edukacji szkolnej.

Należy jednak pamiętać, że zakładanie i prowadzenie przedszkoli jest zadaniem własnym obowiązkowym gmin, na które gmina ma m.in. udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W celu systematycznego zwiększania dostępności wychowania przedszkolnego, od 1 września 2013 r. gminy (a od 1 stycznia 2018 r. wszystkie jednostki samorządu terytorialnego) otrzymują wsparcie z budżetu państwa na realizację ich obowiązkowego zadania własnego w formie dotacji celowej. Na ten cel w 2020 roku naliczono kwotę w wysokości 1,5 mld zł. Łącznie na ten cel, w latach 2013–2020, przeznaczono środki w wysokości 10,8 mld zł.

Od 1 stycznia 2017 r. uwzględniono finansowanie dzieci w wieku 6 lat i powyżej, objętych wychowaniem przedszkolnym, w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. W ramach tych środków naliczono w roku 2020 – 1,8 mld zł. Łącznie z tego tytułu, w latach 2017–2020, naliczono w subwencji środki w wysokości 6,6 mld zł.

Wraz z przekazaniem gminom zadania związanego z dowożeniem uczniów do szkół odpowiednio ukształtowane zostały ich dochody, które zostały zapewnione gminom w ich dochodach własnych. W myśl ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zadania związane dowozem uczniów są finansowane z dochodów jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie z dochodów własnych.

Odnosząc się do spraw podnoszonych w ww. Stanowisku, a związanych z zarządzaniem oświatą, Ministerstwo Edukacji Narodowej w pełni zgadza się z twierdzeniem, że szkoły i przedszkola powinny funkcjonować w stabilnym środowisku prawnym.

Sprawa ilości oddziałów w danej szkole/przedszkolu powinna pozostać w kompetencji dyrektora szkoły, który zna potrzeby uczniów i tym samym stwarza dla nich właściwe warunki organizacyjne.

Do rozważenia i dalszych rozmów pozostaje sprawa określenia liczebności w oddziałach innych niż przedszkolne i klas I-III szkół podstawowych. Należałoby podjąć dyskusję, czy wskazanie liczebność oddziału ma dotyczyć tylko szkół podstawowych, czy także ponadpodstawowych, jaka miałyby być właściwa liczba uczniów. W przypadku szkół podstawowych rozsądnym byłoby pozostawienie liczebności oddziału analogicznie jak w klasie III. Pozwoliłoby to na utrzymanie relacji rówieśniczych i nie wiązałoby się z koniecznością dokonywania zmian osobowych w składzie klasy. Otwartym jednak tematem pozostaje kwestia liczebności oddziałów szkół ponadpodstawowych.

Dodatkowo, w przypadku obwodowych szkół podstawowych niewłaściwym jest rozważanie minimalnej liczebności oddziału, ponieważ zaburza to poczucie bezpieczeństwa dzieciom i uczniom do uczęszczania do szkoły znajdującej się najbliżej miejsca zamieszkania. Każde dziecko zamieszkałe w obwodzie szkoły podstawowej jest przyjmowane, bowiem do niej z urzędu.

Natomiast odnosząc się do przebiegu procesu legislacyjnego, uprzejmie wyjaśniam, że ze względu na konieczność doprecyzowania funkcjonowania jednostek systemu oświaty w stanie epidemii z zachowaniem ogólnopolskich standardów w zakresie zasad bezpieczeństwa związanych ze zwalczaniem epidemii COVID-19 uzasadnione jest pilne procedowanie nowelizacji rozporządzeń w trybie odrębnym, o którym mowa w § 98 i § 99 pkt 3 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), tj. z pominięciem etapu uzgodnień, konsultacji publicznych, opiniowania, Stałego Komitetu Rady Ministrów i komisji prawniczej.

Niniejszym przypominam, że w pozostałych przypadkach, sprzed epidemii, akty prawne nowelizowane, czy nowotworzone podlegały konsultacjom, opiniowaniu i uzgodnieniom także w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W nawiązaniu do kwestii ujednoczenia programów nauczania, uprzejmie informuję, że w myśl art. 4 pkt 24 ustawy – Prawo oświatowe podstawa programowa wychowania przedszkolnego i podstawa programowej kształcenia ogólnego to „obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści

nauczania, w tym umiejętności, opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego, oraz zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego, programach nauczania i podczas realizacji zajęć z wychowawcą oraz umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, a także warunki i sposób realizacji tych podstaw programowych".

Tak zdefiniowana podstawa programowa oznacza, że jest to dokument, który określa zakres wiadomości i umiejętności, które z jednej strony muszą zostać uwzględnione w procesie kształcenia, z drugiej zaś są sprawdzane na egzaminie ósmoklasisty oraz egzaminie maturalnym.

Ustalona przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w drodze rozporządzenia, a tym samym jednakowa w skali całego kraju podstawa programowa, jest gwarancją, że każdy uczeń, niezależnie od tego, do jakiej szkoły uczęszcza, zna wymagania egzaminacyjne i wie, jaki zakres wiedzy i umiejętności będzie sprawdzany w zadaniach egzaminacyjnych. Z kolei, dla szkół i nauczycieli jednolita podstawa programowa oznacza obowiązek zapewnienia wszystkim uczniom możliwości i wsparcia w uzyskaniu wymaganego zakresu wiedzy i umiejętności na zakończenie danego etapu kształcenia.

Należy przy tym podkreślić, że podstawa programowa – z samej swej natury – wyznacza jedynie szerokie ramy kształcenia w zakresie poszczególnych przedmiotów. Ramy te określone są przez wymagania, jakie powinien spełniać uczeń na zakończenie każdego etapu edukacyjnego. W związku z powyższym, nauczyciele mają swobodę w zakresie wyboru szczegółowej tematyki w obrębie ustalonych w podstawie programowej zakresów tematycznych, których realizacja jest obowiązkowa.

Co równie istotne, zgodnie z art. 22a ustawy o systemie oświaty, każda szkoła (dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej) ustala własny zestaw programów nauczania, który może obejmować również treści nauczania wykraczające poza zakres treści nauczania ustalonych w podstawie programowej.

Odnosząc się do postulatu wyposażenia uczniów w laptopy oraz dostępu do szybkiego Internetu umożliwiającego nauczanie w systemie zdalnym, które zostało spowodowane epidemią COVID-19, uprzejmie informuję, że

Minister Edukacji Narodowej we współpracy z Ministrem Cyfryzacji uruchomił dodatkowe projekty, finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, w celu wsparcia organów prowadzących szkoły w realizacji zadań wynikających z konieczności prowadzenia kształcenia w formie na odległość:

- 1) projekt „Zdalna szkoła” – w ramach, którego wszystkie gminy oraz powiaty wskazane w dokumentacji konkursowej mogły wnioskować o sfinansowanie zakupu laptopów, tabletów oraz dostępu do Internetu dla uczniów, którzy nie posiadają sprzętu umożliwiającego im realizację kształcenia na odległość. W ramach 187 mln zł przeznaczonych na ten projekt, jednostki samorządu terytorialnego – powiaty i gminy mogły uzyskać od 35 tys. zł do 100 tys. zł. Wysokość dofinansowania zależała od tego, w której z kategorii (było łącznie 6 kategorii) znajdowała się gmina lub powiat. Głównym kryterium przydziału jednostek samorządu terytorialnego do poszczególnych kategorii była liczba uczniów w gminie lub powiecie.

Na dzień 1 października 2020 r. z programu skorzystało 2 790 jednostek samorządu terytorialnego. Łączna kwota przyznanych środków to 186.105.000,00 zł.

- 2) projekt „Zdalna szkoła+” – w ramach, którego możliwe było uzyskanie dofinansowania na zakup sprzętu komputerowego umożliwiającego realizację zdalnych lekcji uczniom wykluczonym cyfrowo. W tej edycji jednostki samorządu terytorialnego (gminy) mogły starać się o wsparcie od 35 tys. zł do 165 tys. zł. Pula środków wynosiła ponad 180 mln zł, a kryterium dofinansowania była liczba rodzin wielodzietnych mieszkających na terenie danej gminy i korzystających z gminnego wsparcia. Program kierowany był głównie do rodzin ubogich, z co najmniej trojgiem dzieci. Dofinansowanie dotyczyło zakupu zarówno komputerów, laptopów, ale także oprogramowania, ubezpieczenia sprzętu, mobilnego dostępu do Internetu lub innych uzasadnionych wydatków związanych z realizacją zdalnej nauki.

Na dzień 21 października 2020 r. z programu skorzystało 2484 jednostek samorządu terytorialnego. Łączna kwota przyznanych środków to 179 698 677,52 zł.

Łącznie z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na powyższe projekty przeznaczono kwotę 367 mln zł. Listy wszystkich Jednostek Samorządu Terytorialnego, których wnioski zostały dotychczas ocenione pozytywnie i które otrzymały grant wraz z informacją o wysokości przyznanej kwoty, są dostępne na stronie internetowej operatora projektów – Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

Do działań wspierających organy prowadzące szkoły w zakresie wyposażania szkół w sprzęt komputerowy włączyła się również Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy, operator projektu Ogólnopolska Sieć Edukacyjna, który zrealizował w 2020 r. dostawę do szkół laptopów wraz z szafami do przechowywania i punktami dostępowymi WiFi, które stanowią Mobilne Pracownie Komputerowe – nagrody w konkursie #OSEWyzwanie. W ramach pierwszej i drugiej transzy zaplanowano dostawę 12.000 laptopów, które trafiły do szkół o największych potrzebach sprzętowych.

Jeszcze przed pojawieniem się pandemii COVID-19, w latach 2017-2019 został zrealizowany Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica”. W programie mogły uczestniczyć wszystkie szkoły podstawowe, a jego celem było:

- 1) wyposażenie lub wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem TIK;
- 2) zapewnienie uczniom szkół podstawowych dostępu do pomocy dydaktycznych, w szczególności tablic interaktywnych z projekтором, głośników lub innych urządzeń pozwalających na przekaz dźwięku lub interaktywnych monitorów dotykowych do kształcenia kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie posługiwania się TIK oraz do rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów w ramach zajęć pozalekcyjnych;
- 3) zapewnienie uczniom, a także ich nauczycielom szkoleń umożliwiających efektywne korzystanie z tablic interaktywnych lub interaktywnych monitorów dotykowych.

Szkoły mogły otrzymać na zakup pomocy dydaktycznych maksymalnie 14 tys. zł. Organ prowadzący miał obowiązek wnieść minimalny wkład własny w kwocie 3,5 tys. zł. W ramach programu szkoły podstawowe doposażyły się w szczególności w: tablice interaktywne, projektory, głośniki, interaktywne monitory dotykowe.

Jak wynika ze sprawozdań przekazanych Ministrowi Edukacji Narodowej przez poszczególnych wojewodów oraz ministrów, kwota uruchomiona przez Ministra Finansów na zakup pomocy dydaktycznych na podstawie wniosków wojewodów i ministrów wyniosła 166 066 386 zł, natomiast wykorzystana została kwota – 161 595 157 zł. Z programu skorzystało 12 012 szkół.

23 października br. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie realizacji kolejnej edycji programu na lata 2020-2024. Ze względu na szacowany zakres wyposażenia szkół, zróżnicowane potrzeby uczniów i nauczycieli w zakresie korzystania ze sprzętu, pomocy dydaktycznych i narzędzi do terapii, nastąpiła przebudowa programu w stosunku do poprzedniej edycji programu na lata 2017-2019, m.in. zostały określone inne progi wsparcia finansowego dla szkół, w których kształcą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniowie niewidomi oraz uczniowie z niepełnosprawnościami.

Wsparciem finansowym z nowej edycji programu na lata 2020–2024 zostaną objęte:

- 1) 2670 szkoły podstawowe, które nie otrzymały wsparcia finansowego w poprzedniej edycji programu na lata 2017–2019;
- 2) 5870 szkół ponadpodstawowych;
- 3) 267 szkół kształcących uczniów niewidomych;
- 4) 11 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych;
- 5) 4530 szkół kształcących uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami¹,

- przy założeniu, że:

- każda szkoła podstawowa i ponadpodstawowa lub szkoła za granicą może wnioskować o udzielenie wsparcia finansowego w wysokości nie wyższej niż 14 tys. zł;
- każda szkoła podstawowa kształcąca uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, może wnioskować o udzielenie wsparcia finansowego w wysokości nie wyższej niż 35 tys. zł;
- każda szkoła podstawowa kształcąca uczniów niewidomych może wnioskować o udzielenie wsparcia finansowego w wysokości nie wyższej niż 35 tys. zł;
- każdy specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy może wnioskować o udzielenie wsparcia finansowego na zakup drukarki w wysokości nie wyższej niż 100 tys. zł.

---

¹ Zakłada się, że wsparciem finansowym z Programu zostanie objętych około 1/3 wszystkich szkół podstawowych, w których odbywa się kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W 2020 r. zakup laptopów w ramach Programu „Aktywna tablica” umożliwi organom prowadzącym szkoły uzupełnienie sprzętu potrzebnego do prowadzenia kształcenia na odległość. Szacujemy, że do wskazanych powyżej szkół podstawowych i ponadpodstawowych w 2020 r. trafi około 10 000 laptopów.

Należy dodać, że rozwiązania wprowadzone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 przewidują m.in. obowiązek wspomagania przez organ prowadzący jednostek systemu oświaty w organizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć, m.in. poprzez możliwość użyczenia sprzętu niezbędnego do realizacji przez ucznia lub nauczyciela zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć, w szczególności komputera (zestawu komputerowego), laptopa albo tabletu.

Rząd przeznaczy również 130 mln zł na zakup m.in. komputerów dla dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej. To kolejne wsparcie dla uczniów w dostępie do sprzętu komputerowego i Internetu w okresie epidemii COVID-19. Odbiorcami wsparcia są dzieci z domów dziecka, jak i innych placówek rodzinnych. Środki finansowe – łącznie 130 mln zł – będą przeznaczone m.in. na zakup komputerów i oprogramowania, sprzętu audiowizualnego oraz sprzętu ochrony osobistej i środków dezynfekcyjnych. Rodziny zastępcze oraz dyrektorzy placówek mogą swoje potrzeby zgłaszać do starosty oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Ponadto, na mocy podpisanego z Ministerstwem Edukacji Narodowej porozumienia, Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy przekaze do 1600 szkół zestawy Szkolnych Pakietów Multimedialnych składających się w jednym zestawie z: 25 tabletów wraz z etui, klawiaturami oraz rysikami, jak również usługą mobilnego dostępu do sieci internet, świadczoną do końca roku szkolnego 2020/2021. W ramach tego działania do szkół trafi 40 tys. tabletów. Część tych pakietów (520) jest w dyspozycji Ministerstwa Edukacji Narodowej, które już obecnie za pośrednictwem NASK przekazuje je przede wszystkim szkołom, które pracują zdalnie. Warunkiem koniecznym dla dostarczenia szkole Szkolnego Pakietu Multimedialnego jest uprzednie podpisanie przez

szkołę z NASK-PIB umowy o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.

Powyższe działania wdrożono w celu zwiększenia możliwości realizacji przez szkoły zdalnego nauczania. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r., wspomaganie jednostek systemu oświaty w organizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć należy do zadań organów prowadzących.

Priorytetem działań Ministerstwa Edukacji Narodowej jest stwarzanie optymalnych warunków organizacyjno-prawnych kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży. Wszelkie decyzje w sprawie bezpiecznego funkcjonowania szkół podejmowane z uwzględnieniem aktualnej sytuacji epidemicznej i zawsze w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym i Ministrem Zdrowia - dla dobra uczniów oraz nauczycieli.

Ministerstwo Edukacji Narodowej, wspólnie ze stroną samorządową reprezentowaną przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, stworzyło dodatkowy mechanizm wsparcia samorządów w czasie wdrażania reformy edukacji z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W roku 2018, w odpowiedzi na postulaty samorządowców oraz dyrektorów szkół i placówek, Ministerstwo Edukacji Narodowej rozszerzyło kryteria wsparcia z 0,4% rezerwy o zadania bezpośrednio związane z reformą edukacji, tj. wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych (biologia, geografia, chemia i fizyka). Program wsparcia finansowego dla jednostek samorządu terytorialnego z ww. tytułu zaprojektowany został na lata 2018 – 2021.

W latach 2018-2020 zostały już przyznane poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego środki finansowe z ww. tytułu w łącznej wysokości 216,1 mln. zł.

Odnosząc się do postulatu zatrudnienia szkolnych pedagogów w każdej placówce oświatowej, wraz dookreśleniem w przepisach liczby dzieci, które mogą być pod opieką 1 specjalisty, pragnę podkreślić, że zapewnienie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, adekwatnej do rozpoznanych potrzeb, należy do kompetencji dyrektora przedszkola/szkoły, który w porozumieniu z organem prowadzącym

podejmuje decyzje m.in. dotyczące zatrudnienia nauczycieli i specjalistów wykonujących zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych, ustala formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane z danym dzieckiem/ucniem.

Zatem, na poziomie lokalnym – w jednostce systemu oświaty – podejmowane są decyzje m.in. o sposobach zaspokajania potrzeb dzieci i młodzieży wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej w danej szkole, w tym o wymiarze godzin czy liczbie nauczycieli specjalistów, którzy zapewnią tę pomoc w danej jednostce systemu oświaty odpowiednio do rozpoznanych potrzeb i liczby uczniów jej wymagających.

W celu zwiększenia dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży, po raz pierwszy w podziale subwencji oświatowej od roku 2019 wprowadzone zostały dwie wagi na realizację działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach. Wagi obejmują wszystkich uczniów z kategorii dzieci i młodzież realizujących obowiązki szkolny lub nauki, odpowiednio – w szkołach podstawowych, oddziałach dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych lub w szkołach ponadpodstawowych, ogólnodostępnych lub integracyjnych. Środki te mogą zostać wydatkowane m.in. na organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach określonych w przepisach lub zatrudnienie nauczycieli specjalistów, np. pedagogów szkolnych, psychologów.

Ponadto, w celu zwiększenia dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, którzy jej potrzebują, Minister Edukacji Narodowej określił w formie rozporządzenia wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz m.in. przez pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych w szkołach i placówkach. Przepisy określają, jakie zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze prowadzone bezpośrednio z uczniami lub na ich rzecz są realizowane w ramach tzw. „pensum” przez wymienionych wyżej specjalistów.

Określenie wykazu ww. zajęć w przepisach prawa wychodziło naprzeciw postulatom zgłaszanym przez dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty, organów prowadzących oraz samych nauczycieli. Wskazanie zadań realizowanych w ramach pensum gwarantuje, że we wszystkich przedszkolach, szkołach i placówkach w ramach

tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nauczyciele specjaliści będą prowadzili tego samego rodzaju zajęcia. Powyższe regulacje obowiązują od 1 września 2018 r.

Odnosząc się zaś do postulatu dotyczącego ustawowych powiązań orzecznictwa psychologiczno-pedagogicznego z organizacją nauczania (arkuszami organizacyjnymi szkół) i finansowaniem wydatków na edukację (subwencją oświatową), w tym m.in.: obowiązku przekazywania informacji o wydawanych orzeczeniach danemu organowi prowadzącemu, umożliwienie dokonywania korekty w Systemie Informacji Oświatowej i kwocie subwencji oświatowej z tytułu zwiększonych wydatków na kształcenie ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanych po 30.09 w danym roku budżetowym, uprzejmie informuję.

W sytuacji gdy w danej jednostce samorządu terytorialnego, w trakcie roku budżetowego, w stosunku do danych przyjętych do wyliczeń subwencji oświatowej, zwiększyła się liczba uczniów przeliczeniowych, samorząd może skorzystać z możliwości występowania z wnioskiem o zwiększenie subwencji z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (w ramach wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych). Szczegóły dotyczące sposobu aplikowania o środki w ramach 0,4% rezerwy są umieszczane na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakładce Finansowanie edukacji.

Dotyczy to również sytuacji, gdy uczeń otrzyma po dniu sprawozdawczym tj., po 30 września danego roku kalendarzowego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ponadto, decyzję o wyborze formy i miejsca kształcenia podejmują rodzice (opiekunowie prawni) dziecka, którzy zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej mają wyłączne prawo do decydowania o swoim dziecku, o ile prawo to nie zostanie im ograniczone lub nie zostaną go pozbawieni. Przepisy prawa oświatowego nie ograniczają rodzicom wyboru szkoły dla swojego dziecka, w tym niepełnosprawnego, która - zdaniem rodziców - w sposób optymalny zapewni realizację zaleceń z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i odpowiednie do potrzeb dziecka warunki kształcenia, wychowania, opieki i rewalidacji.

Natomiast, zadaniem specjalistów pracujących w zespołach orzekających powołanych w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w publicznych poradniach specjalistycznych jest

diagnozowanie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka oraz wskazanie w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego zalecanych form kształcenia. Tym samym, specjaliści wspierają rodziców w wyborze szkoły najbardziej odpowiedniej dla ich dziecka.

Rząd RP wyraża gotowość do rozmów nad zmianami w systemie oświaty w szerokim gronie interesariuszy, włączając jednostki samorządu terytorialnego, które są jego niezwykle istotnym elementem.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI I NAUKI

Maciej Kopeć
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/